

**ՍՊՈՐՏՈՎ ԶԲԱՂՎՈՂ ԵՎ ՉԶԲԱՂՎՈՂ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԸ
«ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Ասիսպենտ Գ.Ժ.Միքայելյան,

Ֆիզկուլտուրայի ուսուցչուհի Ն.Ժ.Ղազարյան

Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի
պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան,
186 հիմնական դպրոց, Երևան, Հայաստան

E.mail: gayane.mikaelyan@sportedu.am, narinexazaryan13gmail.com

Առանցքային բառեր: Սպորտ, ֆիզկուլտուրա, վերաբերմունք, զբաղմունք, ուսուցիչ, ծնող, աշակերտ:

Հետազոտության արդիականություն: Երեխաների առողջության ամրապնդումը և պահպանումը յուրաքանչյուր երկրի ռազմավարական խնդիրներից է: Մեր հանրապետությունում այդ խնդրի իրականացումն ապահովվում է մի շարք նորմատիվային-իրավական փաստաթղթերով՝ ՀՀ օրենքը կրթության մասին (1999), ՀՀ օրենքը երեխաների իրավունքների մասին (1996): Առողջ ապրելակերպի ռազմավարական ծրագիր՝ «Լավագույն մարզական ընտանիք», «Լավագույն մարզական նախադպրոցական հիմնարկ» և այլն[1]:

Ուսումնասիրելով միայն մեր շրջապատը, առանց մաթեմատիկական հաշվարկի, կարող ենք ասել, որ սպորտով զբաղվում են մեզ շրջապատող երեխաների միայն 30%, ևս 10%-ը զբաղված են երաժշտությամբ (երգ, պար, երաժշտական գործիքներ), եթե, իհարկե, բնակու-

թյան տարածքում կա Հայրողաց տուն, երաժշտական դպրոց և 10 % ևս ունեն զբաղվածություն այլ ոլորտներում: Եվ այսպես, մնում են առանց զբաղվածության շրջապատի երեխաների մոտ 50%: Այս բացը լրացնելու միակ վայրը մնում է դպրոցը: Երեխաները, չունենալով զբաղվածություն, դուրս են մնում հասակակիցների հետաքրքրությունների շրջանակներից, նրանց սոցիալականացումը կամ մնում է թերի կամ ընթանում է շատ դանդաղ:

Ի՞նչ կարող է անել դպրոցը, որպեսզի լրացնի այս բացը: Ելնելով մասնագիտական ուղղվածությունից՝ այս հարցի լուծումը փորձեցինք գտնել ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների շրջանում: Ի՞նչ դերակատարում ունի դպրոցը և հատկապես ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչը և ֆիզկուլտուրայի դասը: Հարցերի պատասխանները կարող էր գտնվել նաև երեխաների պատասխանների մեջ, առարկայի հանդեպ նրանց վերաբերմունքում:

Յուրաքանչյուր մանկավարժ իր գործունեության ընթացքում առնչվում է աշակերտների տարիքային զարգացման օրինաչափությունների, նրանց սոցիալականացման ճգնաժամային փուլերի ճանաչման և դրանց հաշվառման խնդիրներին[2]:

Այսօր, երբ երեխաների շարժունակությունը նվազել է, երբ արդեն իսկ նախակրթական հաստատություններում երեխաների առողջական թերթիկներում գրանցվում են տեսողական, հենաշարժողական, սոցիալական ակտիվության և այլ կարգի շեղումներ և հիվանդություններ, ծնողի առջև հարց է ծանրանում. ինչպե՞ս, ի՞նչ մեթոդներով պահպանել և բարելավել երեխայի առողջությունը, ինչպե՞ս նրա շփումը հասակակիցների հետ դարձնել հեշտ[3]:

Հետազոտության նպատակն է՝ ուսումնասիրել ինչպես են վերաբերվում «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկային դպրոցականներն առհասարակ և սպորտով զբաղվողները և չզբաղվողները մասամբ:

Հետազոտության խնդիրները:

- Բացահայտել հետազոտվող երկու խմբերի աշակերտների վերաբերմունքը միմյանց և առարկայի հանդեպ:
- Պարզել որտեղ և ինչպես են հագեցնում իրենց առօրյան այդ երեխաները, եթե չեն հաճախում ոչ մի խմբակ:
- Հասկանալ միայն «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկան բավարարում է

նրանց ֆիզիկական ակտիվությունն ապահովելու համար:

- Գտնել՝ ինչ ազդեցություն է ունեցել «Ֆիզիկական կուլտուրայի» ուսուցիչն ընտրած մարզաձևի նախընտրության հարցում:

Հետազոտության մեթոդներն են՝ գրական աղբյուրների ուսումնասիրում, զրույց, սոցիոլոգիական հարցաթերթիկների կազմում, մաթեմատիկական վիճակագրություն, մանկավարժական վերլուծություն:

Հետազոտության կազմակերպումը: Հետազոտության կազմակերպման համար նախնական զրույց ենք ունեցել տարբեր վարչական շրջանների և դպրոցների ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների հետ: Հետազոտությանը մասնակցել են տարբեր սեռի, տարիքի, մարզաձևի 30 աշակերտ, որոնք զբաղվում են սպորտով և նույն թվով աշակերտներ, որոնք չեն զբաղվում սպորտով: Ընտրությունը կատարվել է պատահականության սկզբունքով՝ հաշվի առնելով երեխաների ցանկությունը: Կազմվել են հարցաթերթիկներ: Երկու խմբի համար ընտրվել են նույն քանակի հարցեր՝ գրեթե նույն բովանդակությամբ: Զրույցը երկու խմբի բոլոր հարցվողների համար եղել է նույնը, ժամանակի առումով բավականին կարճատև:

1. Հաճույքով եք մասնակցում «Ֆիզիկական կուլտուրայի» դասերին:
2. Ձեր դասարանում կա՞ն սպորտով զբաղվող երեխաներ:

3. Ունե՞ք նախընտրած մարզաձև:
4. Վհատվում եք, երբ պարտվում եք:
 5. Թիմային խաղերի ժամանակ նախընտրում եք լինել այն թիմում, որտեղ կան մարզիկներ:
 6. Հաճա՞խ եք ասում՝ միևնույն է պարտվելու ենք:
 7. Նկարագրե՞ք Ձեր զգացողությունները, երբ հաղթում եք այն թիմին, որտեղ կան մարզիկներ:
 8. Մեծամի՞տ են Ձեր այն ընկերները (ընկերուհիները), որոնք զբաղվում են սպորտով:
 9. Կուզե՞նայի՞ք նմանվել Ձեր այն ընկերներին (ընկերուհիներին), որոնք զբաղվում են սպորտով:
 10. Բավակա՞ն են «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկային հատկացված ժամերի քանակը, թե՞ կցանկանայիք դրանք ավելի շատ լինեն:
 11. Հաճույքո՞վ են դասին մասնակցում սպորտով զբաղվող երեխաները:
 12. Ինչո՞վ եք զբաղվում դասերից հետո:
 13. «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի դասերին օրական որքան ժամանակ եք տրամադրում
 - ֆիզիկական վարժություններին (խաղ, մարզում, ֆիզկուլտուրա),
 - համակարգչային խաղերին:

Հարցաշար սպորտով զբաղվող աշակերտների համար.

1. Հաճույքո՞վ եք մասնակցում «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի դասերին:
2. Վհատվում եք, երբ պարտվում եք:
 3. Թիմային խաղերի ժամանակ նախընտրում եք լինել այն թիմում, որտեղ կան մարզիկներ:
 4. Հաճա՞խ եք ասում՝ միևնույն է, պարտվելու ենք, երբ թիմում լինում են ֆիզիկապես թույլ երեխաներ:
 5. Նկարագրեք Ձեր զգացողությունները, երբ հաղթում եք:
 6. Ձեզ դու՞ր են գալիս «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի դասերը, թե կուզե՞նայիք այն այլ կերպ անցնել:
 7. Պարտադի՞ր եք համարում մարզական հագուստի առկայությունը դասին:
 8. Ձեր ուսուցիչը խրախուսո՞ւմ է Ձեզ, երբ խաղում եք թույլ թիմով:
 9. Բավակա՞ն են «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի ժամերը, թե՞ կուզե՞նայիք դրանք ավելի շատ լինեն:
 10. Կուզե՞նայի՞ք հետագայում դառնալ ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչ (ուսուցչուհի):
 11. Ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչը Ձեզ համար (օրինակ է) հեղինակությո՞ւն է:
 12. Ո՞վ է ուղղորդել Ձեզ՝ զբաղվելու ընտրած մարզաձևով:
 13. Որքա՞ն ժամանակ եք օրական տրամադրում
 - ֆիզիկական վարժություններին (խաղ, մարզում, ֆիզկուլտուրա),

- համակարգչային խաղերին:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն:

Ներկայացնենք որոշ պատասխանների տոկոսային արդյունքը: Ստացված արդյունքները բավականին անկանխատեսելի էին՝ սպորտով զբաղվող երեխաների 50% այդքան էլ չեն սիրում «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկան, և նրանց համար միևնույն է դասերի քանակը դասացուցակում, քանի որ միևնույն է նրանք դասից հետո գնում են պարապմունքի: 50% չեն սիրում պարտվել ուրիշի պատճառով, գտնում են, որ մարզումներին համազգեստը պարտադիր է, իսկ դասին՝ ոչ այդքան: Իրենց ընկերական շրջապատը ստեղծում են դասարանից դուրս, ավելի շատ թիմի երեխաների հետ: Իրենց չեն տեսնում «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի ուսուցիչ, այնինչ միջին տարիքը երազում է դառնալ մարզիչ, հատկապես՝ ֆուտբոլ մարզաձևի սաները: Միայն 55% են հանդուրժող թույլ ֆիզիկական պատրաստությամբ աշակերտների հանդեպ, և սիրում են ուղղորդել նրանց խաղի ժամանակ: 15% գտնում է, որ «եթե հաճույքով դաս անեն», համազգեստ կբերեն: Եվ նշենք նաև, որ երեխաները գրեթե զրկված են ինքնուրույն ընտրություն կատարելու հնարավորությունից: Ինչու՞ են ընտրել այն մարզաձևը, որով զբաղվում են, պատասխանների մեծ մասը վկայում էր, որ դա ծնողի ընտրությունն է կամ մոտակայքում գործում են միայն այս խմբակները: Որքան

ժամանակ է տրամադրվում խաղին և առողջությանը, և որքան՝ համակարգչին հարցից պարզ է դառնում, որ բավական քիչ տեղ է զբաղեցնում խաղը, իսկ համակարգիչը գերակշռող է:

Սպորտով չզբաղվող աշակերտների պատասխանները նույնպես գոհացնող չեն: Նրանցից 55% գտնում են, որ հաճույքով չեն մասնակցում «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի դասերին, կրտսեր տարիք կազմող աշակերտների 35% են ցանկություն հայտնել նմանվել իրենց այն ընկերներին, որոնք զբաղվում են սպորտով, մեծ թիվ են կազմում «չէ, չենք ուզենա նմանվել» պատասխանները (քանի որ մեծամիտ են): Կցանկանայինք նշել, որ այս հարցի մեծ տոկոսը կազմել է կրտսեր տարիքի երեխաների պատասխանները, քանի որ նրանք դեռևս հոգեբանորեն կայուն չեն: 12 % ասում են, որ սա ամենալավ դասն է և ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչը նրանց համար հեղինակություն է: Հարցվածներից 25 տոկոսը պատասխանել է, որ դասերից հետո ազատ ժամանակն անցկացնում է բակում, իսկ ահա 65%-ը տանը՝ համակարգչի կամ հեռախոսի դիմաց, իսկ 10% հնչեցրել է «նայած ժամանակ» պատասխանը:

Եզրակացություն: Արդյունքների վերլուծությունից եկանք հետևյալ եզրակացության.

1. Հետազոտվող երկու խմբի երեխաներն էլ բավականին անտարբեր են «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի նկատմամբ:

2. Երեխաները զերծ են մնում հասակակիցների հետ առողջ մթնոլորտում շփման հնարավորությունից, համացանցը, ոչ անմիջական շփումը շատ մեծ մաս է կազմում:

3. Մի ժամանակ գեղեցիկ ավանդույթ դարձած պատկերացումը՝ հարգել, ձգտել նմանվել սպորտով զբաղվող աշակերտներին, կորցրել է իր նշանակությունը և արժեքը:

4. Նշենք նաև, որ մեզանում ցածր տոկոս են կազմում զբաղվածություն ունեցող երեխաների թիվը:

5. «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի ուսուցիչները երեխայի ընտրության գործում զրեթե դերակատարում չունեն:

6. Նախընտրությունը տրվում է համակարգչային խաղերին, այլ ոչ սպորտին և ֆիզկուլտուրային:

Առաջարկություններ: Մեծ անելիքներ ունեն ֆեդերացիաները: Գտնում ենք, որ նրանց համագործակցությունը պետք է մեծացնել մարզադպրոցների

հետ, շատացնել խմբակների քանակը, ինչպես նաև աշխարհագրությունը, այսինքն՝ քաղաքի ծայրամասերը չպետք է դուրս մնան այդ ցուցակից:

Անելիք ունեն նաև ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչները: Նրանք պետք է մեծ դերակատարում ունենան մատաղ սերնդի առողջ դաստիարակման մեջ: Ինչպես նաև պետք է աշխատեն և բարձրացնեն իրենց մասնագիտական որակները, մասնակցեն վերապատրաստումների և զբաղվեն ինքնակրթությամբ: Դասերի ժամանակ կարողանան երեխաների մեջ սերմանել ընկերասիրություն, փոխօգնություն և փոխզիջում հասկացությունները: Ցուցակից չպետք է դուրս մնան դպրոց-ծնող համագործակցությունը: ՀՀ Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը պետք է սպորտի զանգվածայնության հարցը դարձնի առաջնային, քանզի բանակաշինության և մայրության հիմքը առողջ մարմինը և ուժեղ հոգին է:

📖 ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բարբարյան Մ.Ս., ՀՖԿՍՊԻ, Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտային պատրաստության հիմնախնդիրները, Պարկ Բ, Երևան, 2019, էջ 99-112:
2. Նասիլյան Ա.Ռ., Նասիլյան Ռ., Մխիթար Գոշ, Գիտական և ուսումնամեթոդական հոդվածների տարեգիրք, Երևան, 2018, էջ 86-90:
3. Միքայելյան Գ.Ժ., ՀՖԿՍՊԻ, Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտային պատրաստության հիմնախնդիրները, Պարկ Բ, 2019, էջ 77-83:
4. Лубышева Л.И., Социология физической культуры и спорта: Учеб. пособие для студентов вузов, обуч-ся по спец. 033100 – Физическая культура/Л.И.Лубышева.- М.: Академия, 2001.- 238 с.- (Высшее образование)

**ATTITUDE OF CHILDREN PRACTICING AND NON-PRACTICING SPORT
TOWARDS THE SUBJECT “PHYSICAL CULTURE”**

Assistant G.J. Mikaelyan

Physical education teacher N.J Ghazaryan

Armenian State Institute of Physical Culture
and Sports Yerevan, Armenia, Basic School №186

SUMMARY

Key words: Sport, physical education, attitude, occupation, teacher, parent, student, research.

The aim of the research is to identify and determine the attitude of schoolchildren both to the physical education lesson and to each other.

Research methods and organization: Without mathematical calculations and examining only our surroundings we can state that about 30% of children around us are engaged in sports, another 10% are engaged in activities such as dancing or singing if, of course, there is an adequate centre or a music school in the area of residence, the other 10% of schoolchildren have involvement in various fields. Thus, almost 50% of children around remain disengaged. The only place to fill this gap is school.

In order to organize the research, we had a preliminary conversation with the physical education teachers of schools from different administrative districts. In addition, literary sources were studied, mathematical statistics were carried out. The study involved 30 schoolchildren of different genders and ages who participate in sports and those who don't participate in sports. In the scope of the research schoolchildren were surveyed through questionnaire composed of 13 points.

Analysis of research results demonstrate that schoolchildren do not like to lose due to the fault of weak playmates and are reluctant to attend physical education lessons. They majorly prefer computer games to sports and are deprived of the opportunity to communicate with their peers in a healthy environment.

Conclusions: Based on the survey data we came to the conclusion that the tendency to respect, to be healthy and strong, to strive to become like schoolchildren practicing sport, once a pleasant tradition, has long since lost its significance and value. In this regard the federations have a lot to do. They should assert and consolidate the ties of cooperation with sports schools throughout the whole city including outskirts. A major role and impact have also the physical education teachers who are responsible for instilling the concepts of friendship, mutual help and compromise in schoolchildren. A special focus should be set on the school-parent cooperation as well.

**ПОВЕДЕНИЕ И ОТНОШЕНИЕ К УРОКАМ ФИЗКУЛЬТУРЫ ДЕТЕЙ,
ЗАНИМАЮЩИХСЯ СПОРТОМ И ДЕТЕЙ, НЕ ЗАНИМАЮЩИХСЯ СПОРТОМ**

Ассистент Г.Ж. Микаелян, учитель физкультуры Н.Ж.Казарян

Государственный институт физической культуры
и спорта Армении, Ереван, Армения, школа 186

РЕЗЮМЕ

Ключевые слова. Спорт, физкультура, отношение, занятие, учитель, родитель, ученик, исследование.

Цель исследования. Целью социологического опроса, проведенного среди учеников, которые занимаются спортом и не занимаются спортом, было выявить отношение исследуемых учеников и к уроку физической культуры, и к друг другу.

Методы и организация исследования. Изучение и анализ научно-методической литературы, педагогические наблюдения, беседа, математическая статистика.

Если провести грубый подсчет, то можно сказать, что в нашем окружение спортом занимается только 30% детей. Еще 10% занимаются танцами или пением и это в том случае, если в районе есть музыкальная школа. У 10% имеются другие увлечения. И так в нашем окружение без занятия остаются около 50 % детей. И единственное место где можно заполнить отсутствие физической активности и общение со сверстниками остается школа. Чтобы определить отношение к уроку физкультуры и к одноклассникам была проведена беседа с учителями физкультуры школ разных районов города Ереван, изучены литературные источники. В исследованиях участвовали более 30 учеников разного пола которые занимаются разными видами спорта, и 30 учеников, которые не занимаются спортом. Была составлена анкета из 13 вопросов и проведена беседа среди исследуемых учеников.

Анализ полученных результатов. В результате исследования выявлено что учащиеся не любят проигрывать по вине слабых учеников, в обеих исследуемых группах были такие ученики, которые неохотно посещают уроки физкультуры, предпочитают компьютерные игры занятиям спортом и общение со сверстниками отстает не полным. После анализа ответов мы выявили, что имеется тенденция сравниться желание быть похожими на тех, кто занимается спортом, а желание быть здоровыми и сильными уже давно потеряло смысл. Здесь много работы у спортивных федераций, которые должны сотрудничать с спортшколами. Спортивные школы должны равномерно быть распределены по всему городу, а не только в центре города.

Краткие выводы. Учителя физкультуры должны влиять на детей, требовать и учить их правильно, с уважением относиться к друг другу. Нужно правильно и интересно организовывать уроки, во время двухсторонних игр так распределить детей, чтобы в обеих группах были ученики, которые занимаются спортом. Желательно тесное сотрудничество триады: школа-учитель-родитель.

Հոդվածն ընդունվել է 21.03.2021-ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 22. 03. 2021-ին: